

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Aanvullende informatie begrotingen en jaarstukken gemeenschappelijke regelingen	2234356		22 mei 2018

Geachte leden van de raad,

De gemeenschappelijke regelingen (GR's) waarin wij deelnemen hebben de begrotingen 2019 met meerjarenperspectief en de jaarstukken 2017 aan de gemeenteraad gezonden. Het presidium heeft gekozen voor een gezamenlijke behandeling van de stukken van alle gemeenschappelijke regelingen en het college uitgenodigd om aanvullende informatie en overwegingen voorafgaand aan uw besluitvorming kenbaar te maken. Met deze brief geven wij u deze informatie.

U hebt via de griffie de ambtelijk opgestelde feitelijke informatie over de concept jaarstukken en begroting 2018 en meerjarenperspectief 2019-2021 ontvangen. Om te voorkomen dat u twee documenten naast elkaar moet leggen is de feitelijke informatie die u via de griffie hebt ontvangen ook hier opgenomen en zijn aanvullend de overwegingen van het college opgenomen. De overwegingen van het college zijn omkaderd en cursief weergegeven.

Vanaf 2018 gelden de regels van de vernieuwing van het BBV ook voor de gemeenschappelijke regelingen. Dat betekent, dat ook de GR's zich moet houden aan o.a. het gebruik van uniforme taakvelden, de renteomslag, centrale verantwoording van alle overhead, verplichte beleidsindicatoren en het verplicht activeren van investeringen met maatschappelijk nut. We zien, dat de eerder verplicht gestelde financiële kengetallen wel worden opgenomen, maar dat met name de kleinere GR's nog onvoldoende informatie geven over taakvelden en nuttige beleidsindicatoren. Met beleidsindicatoren worstelen zelfs de grotere GR's. Als raad wilt u met name indicatoren zien waarin de ten doel gestelde maatschappelijke effecten worden geraamd en verantwoord. De bewustwording dat hier nog stappen gemaakt moeten worden kunnen we wel opmaken uit de stukken.

A. Regio Twente

Jaarstukken 2017

Er is m.b.t. de publieke gezondheid ingezet op preventie en gezondheidsbevordering. Met andere maatschappelijke organisaties is samengewerkt in "vitale coalities". Het jaar 2017 was het laatste jaar van het investeringsprogramma Agenda van Twente. De afronding daarvan bestond uit diverse projecten vanuit Twents arbeidsmarktperspectief met als doel de positionering als hightech regio. Over de inzet van resterende gelden moet nog besluitvorming plaatsvinden. De overgang naar een nieuw investeringsprogramma/Agenda is voorbereid.

In het kader van recreatie in Twente is ingezet op aantrekkelijke evenementen op Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld. Er zijn voorbereidingen getroffen voor nieuwe particuliere initiatieven (bungalowbouw, skydive en camperparkeerplaats). Het wandel- en fietsnetwerk heeft een kwaliteits- en kwantiteitsimpuls gekregen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Voor OZJT stond de transformatie naar integraal werken (gezinsbehoefte i.p.v. standaard producten) centraal. Dit – en een reële tarifiering m.b.t. inkoop – moeten een gunstige impact gaan krijgen op de financiële tekorten. Veilig Thuis Twente is opgepakt en wordt doorontwikkeld.

In de domeinen blijkt onder "wat hebben we bereikt" en "wat hebben we hiervoor gedaan" dat er wel doelgericht gewerkt wordt. De prestatie-indicatoren zijn niet altijd op het maatschappelijk resultaat gericht (gezondheid bv wel), maar soms op interne processen. Dan krijgt dit het karakter van een inspanningsverplichting om iets te doen, niet om iets te bereiken. De kleuring van de realisatiestatus (vnl. groen) lijkt hier en daar wat snel gegeven en niet altijd door de score op de indicatoren ondersteund.

Het jaarresultaat na reservemutaties is € 196.000 positief. Dit bestaat uit een negatief resultaat van € 853.000 en € 1.049.000 aan onttrekkingen uit de reserves, waardoor het eindresultaat positief wordt. Er wordt voorgesteld om dit bedrag terug te geven aan de gemeenten. Voor Hengelo een teruggave van € 25.850.

De overgebleven middelen van de Agenda van Twente zijn hier niet in meegenomen; deze worden conform afspraken rechtstreeks aan het eigen vermogen toegevoegd.

Dit resultaat leidt op zichzelf niet tot opmerkingen. Wat opvalt is dat de verklaring ervan in de samenvatting voor alle stakeholders en zeker voor u als raadsleden geen verklaring op hoofdlijnen is. Het verdient aanbeveling om de financiële verklaring op hoofdlijnen veel overzichtelijker neer te zetten, zodat u overzicht houdt.

Dat betekent:

- niet ca 40 verklaringen, maar een top 3 voordelen en top 3 nadelen;
- waarbij het gaat om verklaringen die voor de Regio als geheel financieel doorwerken. Nu worden veel verklaringen gegeven, die in een ander domein gecompenseerd worden.

Wij adviseren u te vragen om een meer gecompriëerde overzichtelijke verklaring van resultaten in de samenvatting.

De beschikbare weerstandscapaciteit (vnl. eigen vermogen) is 1,2 x de hoogte van de opgetelde gekwantificeerde risico's. Deze ratio is voldoende volgens de eigen norm.

De solvabiliteit (op lange termijn kunnen voldoen aan de betalingsverplichtingen) is toegenomen van 21,3% naar 31%. Conform de geprognosticeerde begrotingen t/m 2022 stijgt deze nog door naar 34%.

Begroting 2019 en meerjarenperspectief

Belangrijke ontwikkelingen 2019-2022

Regio Twente staat voor "Samen voor een vitaal Twente", gericht op gezonde en kansrijke inwoners. Ze doet dit aan de hand van de thema's publieke gezondheid (GGD Twente), jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning (OZJT), sociaaleconomische structuurversterking, recreatieve voorzieningen en Twentse belangenbehartiging (lobby).

Doelen en activiteiten die hieraan bijdragen zijn:

- de nieuwe Agenda voor Twente en onderhouden hiervoor een dynamisch uitvoeringsprogramma;
- eigen regie voor gezondheid van de inwoners;
- een professionele en lean organisatie;
- kennisdeling;
- digitalisering en data gedreven benaderingswijze.

Het domein gezondheid is nog steeds de hoofdmoot als we kijken naar het kostenaandeel ervan. In de in 2019 op stellen bestuursagenda 2020-2023 wordt een langere periode (tot 2030) beschouwd, omdat preventie en gezondheidsbevordering pas op langere termijn effectief zijn en alleen door langdurige monitoring kan worden aangetoond. "Gezonde start" en "Eigen kracht" zijn rode draad: de basis voor gezondheid leggen in de eerste levensjaren en veerkracht en zelfredzaamheid als dit

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

nodig is. De instrumenten voor het meten van maatschappelijke effecten op basis van goede indicatoren is, ondanks samenwerking op nationaal niveau, nog niet van het gewenste niveau. Het domein leefomgeving kent ten eerste een sociaal-economische component met als doel een welvarende regio, waar het goed wonen, werken en recreëren is. De genoemde speerpunten zijn vrij algemeen geformuleerd en worden in vele beleidsnota's uitgewerkt. De indicatoren laten veelal een inspanningsverplichting zien (iets opnemen in een visiedocument, iets een aantal keren organiseren) en zijn daarmee niet op het maatschappelijk effect gericht. Dit besef is aanwezig, omdat men het geen effectindicator noemt, maar een prestatie-indicator.

Het verbeteren van de recreatieve voorzieningen is vooral gericht op het verbeteren en digitaliseren van de verschillende routenetwerken (fietsen, wandelen, MTB, paardrijden) en het bredere gebruik en financieel renderen van de recreatieparken. De indicatoren voor het te bereiken effect zijn hier concreter en meetbaarder, maar nog wel prestatiegericht (i.t.t. maatschappelijk relevant).

Binnen de bestuurscommissie OZJT werken we verplicht samen op het gebied van melding huiselijk geweld (Veilig Thuis Twente), jeugdbescherming en – reclassering, jeugdzorgplus, specialistische jeugdzorg en crisisdienst. En op vrijwillige basis bij o.a. huishoudelijke ondersteuning. VTT is van projectorganisatie omgezet naar een zelfstandige eenheid onder de Regio Twente).

Regio Twente coördineert de bestuursopdracht MDA (Milieu, duurzaamheid en afval). Het streven naar een circulaire economie met als doelen afvalloos in 2030 en energieneutraal in 2050. T.a.v. de Agenda voor Twente beperkt de begroting zich tot de financieringsafpraak van € 7,50 per inwoner.

Financiële aspecten 2019-2022 (bij de VP zelf)

De kostenstijgingen zijn voornamelijk bepaald door de loon- en prijscompensatie, autonome effecten en daarom minder beïnvloedbaar. De begroting is voor het eerst alleen op de basistaken gebaseerd. De diensten die als "coalition of the willing" door een beperkt aantal gemeenten worden afgenomen zijn uit de begroting gehaald. Voor Hengelo betekent dit dat hier niet het label bijdrage aan hangt, maar een ander label "vrijwillige dienstverlening". Wij doen mee aan de diensten van kennispunt, netwerkstad en de Agenda voor Twente. De kosten hiervoor blijven we krijgen, maar nu in de vorm van separate facturering.

De financiële kengetallen laten goede uitkomsten zien. Uitzondering: de structurele lasten worden gedekt door evenveel structurele baten, zonder ruimte voor toenemende structurele lasten.

De risicoanalyse ziet er goed uit, evenals de uitkomst: 1,0 oftewel er is precies voldoende weerstandsvermogen aanwezig om eventueel optredende risico's te kunnen dekken.

Gemeentelijke bijdrage 2019-2022

Na doorrekenen van loon- en prijscompensatie is de beleidsmatige kostenstijging verwaarloosbaar.

Suggestie voor zienswijze begroting 2019 en meerjarenperspectief

Wij zien geen aanleiding om n.a.v. de concept-stukken een zienswijze in te dienen.

B. Veiligheidsregio Twente

Jaarstukken 2017

De VRT heeft in 2017 ruim 3500 incidenten bestreden. In 2017 ingezet op het oefenen van directe hulpverleners in handelen bij mogelijke terroristische aanslagen. Er is veel aandacht besteed aan voorlichting aan burgers, gericht op zelfredzaamheid, en risico-communicatie, specifiek voor omwonenden van spoorwegovergangen en risicovolle bedrijven. Er is een nieuwe crisisorganisatie met een nieuwe wijze van oefenen opgezet. Er is geïnvesteerd in informatievoorziening, primair in het Informatie Operationeel Centrum, maar ook in slim operationeel brieven en informatieveiligheid.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Het resultaat vóór reservemutaties is € 1 mln. positief. Na reservemutaties resteert € 512.000 voordelig. Kanttekening hierbij is, dat de negatieve resultaat-effecten overwegend structureel van aard zijn en de positieve effecten overwegend incidenteel. Dit betekent, dat de komende jaren hogere lasten leiden tot een hogere bijdrage voor gemeenten. De VRT stelt voor het resultaat aan de algemene reserve toe te voegen, omdat deze ruim onder de norm (van 70% van de gelopen risico's) ligt.

De verwachte druk op de komende begrotingen is ook een rechtvaardiging van de toevoeging aan de algemene reserve. Zelfs als we het standpunt innemen, dat verbonden partijen slechts een beperkt percentage van hun begroting als reserve mogen aanhouden is in dit geval de reservedotatie allerm minst buitensporig.

Bij de berekening van het weerstandsvermogen komen risico's naar voren, waarvan de lezer de indruk kan hebben dat deze in de begroting geregeld moeten worden en dit mogelijk op termijn ook al zijn. In dat geval zou dit tot een dubbel en dwars leiden: hogere uitgavenbegroting én hogere behoefte aan weerstandsvermogen. Voorbeeld: schoner werken en vervanging onroerende activa.

Deze indruk wordt bevestigd door de opmerking op blz. 39, dat "diverse risico's zijn opgetreden en hebben geleid tot kostenuitzettingen, die zijn opgevangen binnen de begroting".

Risicoanalyse moet zich richten op onzekere, sporadisch optredende gebeurtenissen met grote impact op de organisatie. Het is niet waarschijnlijk, dat risico's in de begroting gedekt kunnen worden. Daarvoor houden we een weerstandsvermogen aan.

De VRT meldt niet geheel in control te zijn m.b.t. het personeelsproces. Dit aandachtspunt moet volgend jaar beslist als voldoende aangemerkt worden.

In de rekening ontbreken de conform BBV verplichte financiële kengetallen. Voor de VRT zijn aan de orde: solvabiliteit, netto schuldquote gecorrigeerd voor uitgaande leningen en structurele exploitatieruimte. Overigens zijn deze kengetallen wel opgenomen in de begroting, met een referentiepercentage voor de jaarrekening 2017.

De in 2016 afgesproken bezuinigingsoperatie loopt achter op schema. In 2017 is € 262.000 minder gerealiseerd dan begroot. Het doel is alsnog volledige realisatie.

De vraag is of dit doel met inachtneming van de tumultueuze periode in het verschieft wel reëel is.

Eindconclusie: operationeel sterk, financieel zorgelijk.

U zou m.b.t. voorgaande kunnen opmerken, dat:

- u graag bevestigd ziet dat alle te begroten risico's in de begroting opgenomen zijn en dat de risicoanalyse zich beperkt tot de onzekere, niet te begroten potentiële calamiteiten;
- u de verwachting uit, dat het personeelsproces in 2018 op orde zal komen.

Begroting 2019 en meerjarenperspectief

Belangrijke ontwikkelingen 2019-2022

De huisvesting is de komende periode een punt van aandacht. Het gaat daarbij vooral om de brandweerkazernes, maar ook om de meldkamertransitie. De meldkamer Twente zal samen met de meldkamers Oost Nederland, Gelderland-Zuid en Midden-Gelderland opgaan in Meldkamer Oost Nederland met als vestigingsplaats Apeldoorn. In 2020 moet deze meldkamer operationeel zijn. De precieze financiële gevolgen zijn nog niet helder.

In Hengelo loopt op dit moment een onderzoek naar de opkomst-uitruktijden van de brandweer Hengelo. De cijfers laten zien dat deze tijden vooral in de avond-/nacht- en weekenduren onder druk staan. Er worden diverse scenario's uitgewerkt waarvan kazernerijen (continu verblijven in de kazerne) er één is. De huidige kazerne centrum beschikt hiervoor nu niet over de benodigde faciliteiten, waardoor aanpassing van de kazerne bij deze keuze aan de orde zou zijn. Ook

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

nieuwbouw op een nieuwe locatie wordt onderzocht. De brandweer Almelo gaat over op een nieuw te bouwen kazerne. Verder spelen onderwerpen als informatieveiligheid en schoon werken. Deze nieuwe regelgeving brengt de nodige kosten met zich mee.

Financiële aspecten 2019-2022 (bij de VP zelf)

De kosten stijgen met 4%, € 1,7 mln. Hierin zit een inhaalslag voor een te lagere loon- en prijsindex 2018 en een reële indexering voor 2019. Het afgelopen jaar is meerdere keren gesignaleerd, dat er dreigende tekorten ontstaan als gevolg van 5 autonome ontwikkelingen: meldkamertransitie, exploitatie openbaar brandmeldsysteem, BTW-compensatie op investeringen, vervanging onroerende activa en vervanging rijksmaterieel. Er is een notitie waarin aard, oorzaken en gevolgen goed zijn beschreven. Deze kosten zijn niet meer beïnvloedbaar.

Op blz. 25 is een zeer overzichtelijk en grafisch mooi weergegeven beeld gegeven van de soorten baten en lasten.

De solvabiliteit op basis van de eindbalans 2017 is met 2% extreem laag en blijft laag in het meerjarenperspectief. Zelfs als we vinden dat verbonden partijen niet over een te ruim eigen vermogen moeten beschikken is 2% laag.

De netto schuldquote is hoog, omdat er veel geldleningen zijn aangetrokken. Hierdoor gaan verhoudingsgewijs veel van de rijks- en gemeentelijke bijdragen naar rentekosten, waardoor minder over blijft om doelgerichte uitgaven te doen. De 100% van 2017 neemt toe tot 105% in 2022. De VNG adviseert een schuldafbouwplan vanaf 130%.

De structurele exploitatieruimte is nihil. Verhoging van lasten kan structureel niet meer opgevangen worden.

Gemeentelijke bijdrage 2019-2022

De aanpassingen van loon- en prijspeil verhogen onze bijdrage met € 150.000. De verwachte nadelige autonome ontwikkelingen zijn vertaald in een stapsgewijze structurele toename van de gemeentelijke bijdrage. Voor de jaren 2019-2022 is de toename: € 40.000, € 80.000, € 120.000 en vanaf 2022 € 161.000.

Suggestie voor zienswijze begroting 2019 en meerjarenperspectief

Wij geven u in overweging om volgende zienswijze aan het algemeen bestuur mee te geven.

Vanuit de benadering, dat een risico moet worden gedefinieerd als "de kans op optreden van een gebeurtenis met negatieve gevolgen" en vanuit het standpunt, dat een begroting alle voorzienbare kosten moet bevatten adviseren wij u om de selectie van de items die u opneemt in uw risicoanalyse in volgende rapportages te heroverwegen. De volgende uitgangspunten stellen we voor:

1. alleen risico's opnemen, waarvan het onzeker is dat deze zullen optreden en waarvan alleen door inschatting te bepalen is tot welk bedrag of wanneer ze eventueel optreden;
2. alle risico's, die naar waarschijnlijkheid wel zullen optreden en redelijkerwijze te begroten zijn op te nemen in de begroting.

C. Sociaal Werkleerbedrijf

Jaarstukken 2017

Binnen de kerntaak arbeidsontwikkeling is het voor 46% van de aangemelde kandidaten gelukt om de doorontwikkeling tot bemiddelingsrijpe werkzoekende te realiseren. Aan ruim 800 personen is (beschutte) arbeid geboden. Er is tevredenheid over de behaalde resultaten, maar ook zelfreflectie m.b.t. een nog te maken verbeteringsslag in informatisering, verzuimbeheer (ambitie 11%), kwaliteitsborging en maatschappelijke verantwoording.

Het beheren van de informatiesystemen is uitbesteed aan de gemeente Hengelo.

In 2017 heeft de SWB-organisatie een historische stap gezet met het nieuwe bedrijfsonderdeel Gildebor. Hierin hebben Hengelo, Hof van Twente en SWB Midden Twente hun uitvoeringstaken op het terrein van 'beheer en onderhoud van de openbare ruimte' samengebracht tot één organisatorische eenheid binnen de SWB.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

In het eerste jaar heeft Gildebor zich ontwikkeld tot een professionele, vitale en herkenbare beheerorganisatie, waarbij het over en weer natuurlijk best zoeken was naar de nieuwe rollen en verhoudingen.

Het college heeft een aantal doelstellingen voor Gildebor bepaald:

In Hengelo wordt 95% van het onderhoud uitgevoerd op vastgesteld kwaliteitsniveau.

85% van de meldingen over de openbare ruimte wordt binnen de normtijd afgehandeld.

Per jaar stromen bij Gildebor 8 medewerkers vanuit een arbeidstraject in. Daarbij worden binnen Gildebor kostenvoordelen gerealiseerd.

In het opstartjaar 2017 heeft Gildebor de doelstellingen naar tevredenheid gehaald.

Aandachtspunten zijn:

- een tijdige en volledige afhandeling van meldingen binnen de normtijd;
- bestrijding van onkruid op verhardingen;
- bezetting op cruciale functies voor samenwerking op orde brengen;
- mutaties tijdig en volledig doorgeven.

In 2017 is een nieuwe Strategienota 2018 – 2022 opgesteld. In deze strategienota zijn verregaande maatregelen en beleidskeuzes geformuleerd om de financiële continuïteit van de SWB Midden Twente te kunnen borgen. De doelstellingen voor Gildebor zijn goed verwerkt in de strategienota.

Het jaarverslag is voor een groot deel gericht op financiële ontwikkelingen en biedt beperkt, maar voldoende inzicht in niet-financiële, maatschappelijke resultaten van Gildebor. Het verslag van de directie is afgestemd en komt overeen met de verantwoording van de gemeente in haar jaarverslag 2017.

Het resultaat is € 0,5 mln. positief, waar een verlies van € 0,4 mln was begroot. De verbeterde economie en meevallende WSW-subsidies verklaren dit mede.

Verder valt op:

- 1. er is een voordeel gerealiseerd op overige bedrijfskosten van € 742.000; in de analyse wordt verklaard waarom de kosten t.o.v. 2016 zijn gestegen, maar de begroting is niet gespecificeerd weergegeven (blz. 28), zodat dit grote verschil met de begroting niet is toegelicht.*
- 2. er waren geen incidentele baten en wel incidentele lasten begroot van € 100.000 (die in de herziene begroting nog bijgesteld zijn naar € 200.000). In de rekening blijken de incidentele baten ruim hoger dan de lasten, waardoor er een batenoverschot van € 80.000 is. Dit verklaart een voordeel van € 280.000.*

Beide verklaringen samen resulteren in een voordeel van ca € 1 mln. t.o.v. de begroting. Hier was een betere toelichting t.o.v. de begroting van aanvullende waarde en eigenlijk ook nodig.

De financiële positie en kengetallen zijn goed tot zeer goed. Een solvabiliteit van 56% (alg. norm 20%, hoger is beter), een negatieve schuldquote (hoe lager hoe beter). Alleen de structurele exploitatieruimte scoort laag. Dat past bij de dalende structurele rijksbijdragen en betekent, dat er geen lucht meer zit tussen de structurele baten en lasten.

Op blz. 32 wordt gesproken over een nadelig resultaat ten laste van de algemene reserve. Dit moet zijn: een voordelig resultaat ten gunste van de algemene reserve.

Begroting 2019 en meerjarenperspectief

Belangrijke ontwikkelingen 2019-2022

Na een start in 2018 moet in 2019 de basis op orde zijn. In 2019 wordt geïnvesteerd in professionals die de efficiency van de organisatie moeten vergroten.

Heldere contractuele prestatieafspraken met gemeenten moeten aan de basis staan van de door gemeenten gewenste maatschappelijke effectiviteit op het gebied van arbeidsontwikkeling. In een gunstige arbeidsmarkt zullen de aangemelde personen een iets grotere afstand tot de arbeidsmarkt

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

hebben. Het doel blijft om 50% van de aanmeldingen tot bemiddelbare arbeidskracht te ontwikkelen, waarna 80% van hen in een reguliere baan zou moeten doorstromen.

Van 2018 t/m 2020 worden een aantal verliesgevende jaren voorzien. Dit komt vooral door de afnemende rijksbijdrage WSW in deze periode en afname van het beschikbare P-budget. Dat maakt het noodzakelijk dat het verdienvermogen van de hele organisatie groeit. Het operationele resultaat moet verbeteren, wat voor Gildebor een stapsgewijze stijging van het productieresultaat betekent.

Hier tegenover staat de ambitie om de ICT-systemen te verbeteren, de maatschappelijke opdrachten beter meetbaar te maken, aandacht voor vitaliteit en verzuim en het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening.

Gildebor staat voor "kwalitatief beheer en onderhoud van de openbare ruimte, waarbij de werknemers in hun kracht worden gezet".

Onder de kerntaak beheer openbare ruimte (2.4) is goed weergegeven hoe SWB-Gildebor balans denkt te bereiken tussen enerzijds het verder optimaliseren van de bedrijfsvoering en arbeidsontwikkeling binnen Gildebor en anderzijds het onderhoud en beheer van de openbare ruimte en de dienstverlening op peil te houden, of zelfs te verbeteren.

Het monitoren van deze balans en het verder ontwikkelen van de regietaak is de komende jaren een belangrijke opgave voor de gemeente.

Bij Gildebor wordt gestreefd naar een productieresultaat- en margeverbetering, mede door acquisitie van nieuwe opdrachten. De gemeenten bepalen het gewenste onderhoudsniveau, waarna de activiteiten en tarieven in DVO's worden vastgelegd. Door de bundeling van krachten van Gildebor en de oude kerntaken van SWB zijn verdere verbeteringen mogelijk.

We vertrouwen erop dat Gildebor flexibel blijft omgaan met incidentele opdrachten en vragen van de gemeente, deze oplost binnen de begrote budgetten en niet voor elke vraag de gemeente de rekening presenteert.

Financiële aspecten 2019-2022 (bij de VP zelf)

In de jaren 2019-2022 fluctueert het bedrijfsresultaat en het resultaat na bestemming met name als gevolg van het WSW-subsidieresultaat. De verliezen kunnen binnen de eigen vermogenspositie worden opvangen.

Het jaarresultaat is in 2019 – € 0,7 mln. en neemt in 2020 af tot - € 0,9 mln. en stijgt dan weer naar - € 0,3 mln. in 2022. In 2022 is het eigen vermogen terug gelopen tot € 2,8 mln., nog steeds op een ruim acceptabel niveau. Op blz. 8 is dit overzichtelijk per jaar weergegeven.

Vanaf 2018 wordt taakstellend een restrictief beleid gevoerd. Het kostenniveau mag niet stijgen en SWB-Gildebor verwacht besparingen te kunnen realiseren op tractie, onderhoud en diensten derden. Verwacht wordt dat dit mogelijk is zonder in te boeten op kwaliteit.

Het zal mogelijk wel betekenen dat kritischer naar budgetten en uitgaven zal worden gekeken. Autonome ontwikkelingen of kostenuitzettingen door gewijzigd beleid zullen eerder bij de gemeente worden aangekaart, daar waar deze voorheen vaak binnen de eigen begroting, ten koste van andere budgetten, werden opgelost.

Voor het meerjarenperspectief 2019–2022 is in relatie tot Gildebor voorgesteld:

- structurele verhoging van het budget voor de bestrijding van de eikenprocessierups als autonome ontwikkeling met €23.000 (bijlage 1);
- voor de periode 2020–2023 wordt een verder verbod op het gebruik van glyfosaat bij onkruidbestrijding in de openbare ruimte voorzien. Dit verbod kan tot een kostenverhoging leiden. Dit zal in 2018 nader worden onderzocht.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Gemeentelijke bijdrage 2019-2022

Door het aanspreken van het eigen vermogen wordt er geen hogere bijdrage van gemeenten gevraagd. De gemeentelijke bijdrage voor de WSW is voor de gehele periode begroot op € 363.000. Voor Hengelo bedraagt deze bijdrage € 242.906.

Daarnaast dragen wij aan SWB de door de gemeente ontvangen rijksbijdragen WSW over en betalen wij conform de dienstovereenkomst voor het onderhoud van de openbare ruimte. Hierbij gaat het jaarlijks om bedragen van ca € 10,9 mln. en € 11,4 mln.

Suggestie voor zienswijze begroting 2019 en meerjarenperspectief

Wij zien geen aanleiding om n.a.v. de concept-stukken een zienswijze in te dienen.

D. Stadsbank Oost-Nederland

Jaarstukken 2017

De jaarrekening heeft een nadelig saldo van € 113.200, dat aan de algemene reserve wordt onttrokken. Begroot na wijzigingen was € 109.000 nadelig. De verschillen zijn verwaarloosbaar. De SON heeft een solvabiliteitspercentage van 6%, wat staat voor het aandeel eigen vermogen in het balanstotaal (EV/TV). De norm ligt veel hoger, ca 20%. Er is dus relatief weinig eigen vermogen. Toch is de weerstandsratio volgens de systematiek van risicoanalyse voldoende. In het verslag financiële rechtmatigheid en risicomanagement wordt hierover gerapporteerd.

Er wordt een breed spectrum aan risico's geïnventariseerd. Veel risico's worden cijfermatig niet mee gewogen. Dat komt omdat men hier maatregelen voor genomen heeft en daarmee de kans van optreden geheel of tot een minimum heeft beperkt. Veel relatief zware risico's zijn contractueel bij anderen neergelegd, verzekerd of via een fonds, voorziening of reserve gedekt. Als de werkelijke analyse echt zo goed is doorgevoerd is dit een schoolvoorbeeld van risicobeheersing en verdient de organisatie hiervoor complimenten. Overigens moet een via een reserve gedekt risico wel financieel worden gewogen en dan dient de reserve als weerstandsvermogen te worden aangemerkt.

De jaarrekening geeft veel informatie en is duidelijk van opzet.

De accountant heeft minimale afwijkingen geconstateerd welke al zijn aangepast. Verder geen bijzonderheden en geeft een goedkeurende verklaring af voor getrouwheid en rechtmatigheid.

Begroting 2019 en meerjarenperspectief

Belangrijke ontwikkelingen 2019-2022

Meest in het oog springend is de kwaliteitsimpuls schuldhelpverlening. Om caseloadverlaging van 25-30% te kunnen realiseren is jaarlijks 5 ton extra nodig. Dit wordt verwerkt in een hogere productprijs. Afwegingen voor de kwaliteitsimpuls zijn herkenbaar:

- eerdere zware bezuiniging in 2009-2010 van 25% op het totaalbudget van de SON;
- de omvang van de cliëntenstroom is niet afgenomen;
- de druk op de schuldhelpverlening is substantieel toegenomen door toename van het aantal schulden, hoogte van de schulden en de complexiteit ervan; dit terwijl de budgetten niet en zeker niet evenredig zijn toegenomen;
- zelfredzaamheid van de cliënt blijkt vaak lager dan verwacht, terwijl het nieuwe dienstverleningsmodel gericht is op zelfredzaamheid. De SON zal de cliënt meer kunnen 'ontzorgen', het belang van maatwerk wordt erkend;
- met caseloadverlaging heeft de SON ruimte voor meer contactmomenten, risicochecks, preventie, etc.

Waar de afwegingen plausibel zijn geldt dat niet voor de transparantie van de verhoogde productprijs en de fte-prijs en de wijze hoe deze zich tot elkaar verhouden. Hier wordt een nader gesprek voor ingepland met de Stadsbank (mede namens Enschede en Borne).

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Financiële aspecten 2019-2022 (bij de VP zelf)

Er is sprake van een stijging van structurele kosten. Het gaat dan om:

- de aanpassingen prijsniveau/loonniveau (cao);
- meer inzet op beschermingsbewind en afname overige dienstverlening;
- hogere kosten automatisering, o.a. als gevolg van beveiligings- en privacy vereisten;
- kwaliteitsimpuls schuldhelpverlening door meer fte's op dezelfde hoeveelheid dossiers.

De kwaliteitsimpuls wordt zo belangrijk gevonden, dat deze in 2018 al zou moeten worden doorgevoerd. Ambtelijk zijn er vragen gesteld bij de financiële vertaling van de behoefte om de impuls door te voeren. Er volgt op zeer korte termijn een nader gesprek met de Stadsbank over de onderbouwing van de kwaliteitsimpuls. Wij vertrouwen op een goede uitkomst en zien hierin geen aanleiding om het middel van de zienswijze in te zetten. Het financiële effect op onze bijdrage is € 40.000. Dit bedrag past net in de ruimte die we in onze begroting nog hebben m.b.t. de Stadsbank.

Door een aangepaste gemeentelijke bijdrage blijven de resultaten van alle jaarschijven in de buurt van de nul grens uitkomen.

Gemeentelijke bijdrage 2019-2022

De ontwikkeling van onze bijdrage (exclusief beschermingsbewind) is van 2019-2022: (begroot 2019 was 592.000) resp. € 602.000-€ 616.000-€ 630.000-€ 644.000.

Suggestie voor zienswijze begroting 2019 en meerjarenperspectief

Wij zien geen aanleiding om n.a.v. de concept-stukken een zienswijze in te dienen.

E. Regionaal Bedrijventerrein Twente**Jaarstukken 2017**

Het Openbaar Lichaam Bedrijventerrein Twente (RBT) is ook bekend onder de naam XL Businesspark Twente en biedt mogelijkheden voor bedrijven die veel ruimte nodig hebben. RBT houdt zich bezig met de activiteiten (programma's) bouwgrondproductie, parkmanagement, erfpacht en openbare ruimte. Hengelo heeft een aandeel van 23% in deze gemeenschappelijke regeling.

In 2017 bedroegen de totale baten in de bouwgrondexploitatie € 16,2 mln. en de totale lasten € 6,9 mln., een afname van het geïnvesteerd vermogen met € 9,3 mln., terwijl een toename van € 0,8 mln. was verwacht. Dit is vooral veroorzaakt doordat in 2017 gronduitgifte (verkoop) groter was dan de investeringen in grond (uitgaven). In totaal is in 2017 14 hectare uitgegeven terwijl in de begroting werd uitgegaan van 9 hectare. We lopen dus iets voor op het verwachte uitgiftetempo. Van de 121 hectare was per 31-12-2017 30 hectare uitgegeven en zal in de jaren t/m 2035 nog 91 hectare worden uitgegeven.

De bouwgrondexploitatie sluit met een nihilsaldo. Parkmanagement sluit met een voordeel van € 21.000, erfpacht met een nadeel van € 41.000 en openbare ruimte met een nadeel van € 3.000. Het jaarresultaat is daarmee een verlies van € 23.000.

De accountant geeft in haar rapportage aan een goedkeurende verklaring af te hebben gegeven met betrekking tot de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening 2017.

Vorig jaar werd verwacht dat een tekort van € 24,7 mln. zou ontstaan. Omgerekend naar 31-12-2017 was dit tekort € 25,1 mln. De geactualiseerde grondexploitatie sluit op een tekort van € 25,0. Een verbetering met € 0,1 mln. Ons aandeel in het tekort (de hoogte van de verliesvoorziening) bedraagt per 31-12-2017 € 5,76 mln.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Op basis van een uitgevoerde risicoanalyse kan met 80% zekerheid worden gesteld dat het totale tekort in een bandbreedte ligt van € 17,6 mln. (€ 7,4 mln. beter dan € 25 mln.) en € 31,7 mln. (een verslechtering van € 6,7 mln.).
Evenals voorgaande jaren vormen de grondprijs en het uitgiftetempo het belangrijkste risico.

Op grond van de kengetallen voor solvabiliteit (0%) en netto schuldquote (684%) gaan normalerwijze alle signalen op rood. Maar we zijn deze samenwerking aangegaan met andere motieven, dan financieel gewin en hebben gekozen voor externe financiering. We beoordelen RBT daarom nu op de beheersing van de risico's op toekomstige verliezen en uiteindelijk na afloop van het project op het behoud en creëren van werkgelegenheid in Twente.

Begroting 2019 en meerjarenperspectief

Het RBT houdt zich hoofdzakelijk bezig met de productie van bouwgrond. De begroting is daarom voor een belangrijk deel op de grondexploitatie gebaseerd. Deze grondexploitatie, met een resterende looptijd van 18 jaar, geeft inzicht in de terugverdiencapaciteit van de gerealiseerde investeringen (economische waarde) en daarmee het eindresultaat van het project. De begroting dient niet ter bepaling van het resultaat, maar vormt het financieel en inhoudelijk kader (budgetrecht) waarbinnen het Dagelijks Bestuur kan opereren.

Omdat de grondexploitatie zelf al een uitgewerkte begroting is t/m het einde van het project is bij de opmerkingen over de jaarrekening ook alles al gezegd over de verwachte toekomstige exploitatie van RBT.

Conform het BBV mag de looptijd van een grondexploitatie niet meer dan 10 jaren bedragen, tenzij gemotiveerd wordt aangegeven, dat een langere duur op reële grondslagen beter overeenkomt met de aard van de grondexploitatie. RBT heeft gemotiveerd aangegeven, dat hier een uitzondering op deze regel van toepassing is. Ze heeft extra risico beperkende maatregelen genomen om de risico's van een langlopende grondexploitatie te beperken. Dit zijn met name het niet meer dan 10 jaren indexeren van de opbrengsten en het behoedzame uitgiftetempo van de percelen.

Suggestie voor zienswijze begroting 2019 en meerjarenperspectief

Wij zien geen aanleiding om n.a.v. de concept-stukken een zienswijze in te dienen.

F. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Jaarstukken 2017

Het GBT voert een specifieke gemeentelijke taak uit. Ze voldoet aan de verwachtingen als ze deze taak op een effectieve en efficiënte wijze uitvoert. Zowel adviserend naar de opdracht gevende gemeenten alsmede richting toezichthouders en bovenal richting de eindklant, de inwoners. De waarderingskamer heeft het oordeel "goed" gegeven. De provincie past normaal repressief toezicht toe. Begrotingen en rekening zijn van voldoende kwaliteit. Burgers hebben tijdig de aanslagen ontvangen en worden verder gefaciliteerd o.a. door over de voorlopige WOZ-waarde geïnformeerd te worden. Klachten worden genormeerd (Kpi = kritische succesfactor met prestatie-indicatoren), geregistreerd en gecategoriseerd. Klachten vooral om processen te kunnen verbeteren. Het aantal proces-gerelateerde klachten (1) is lager dan de interne doelstelling (5); het aantal overige gegronde klachten (25) ligt hoger dan de eigen Kpi (20). Nieuwe ontwikkelingen vanuit wetgeving worden voortvarend opgepakt. Dit blijkt uit de aanpak van de aansluiting landelijke voorziening WOZ en het inspelen op beleid van gemeenten zoals bv. de invoering van Diftar, nieuwe toetreders, wijzigingen in de vorm van extra dienstverlening (plustaken) of stoppen met heffingsvormen. Er is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst opgesteld, die beter is afgestemd op de vraag naar verschillende soorten dienstverlening: standaard dienstverlening, plustaken en maatwerk.

In 2017 is de gemeente Twenterand toegetreden als nieuwe deelnemer.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Het resultaat m.b.t. de FUIO-gemeenten (dienstafnemer, geen deelnemer in de GR) is € 218.000 positief. Resultaat deelnemende gemeenten is € 646.000 negatief. Beide samen vormen het exploitatieresultaat uit bedrijfsvoering van € 428.000 negatief. De (geplande) onttrekking uit de bestemmingsreserves bedraagt per saldo € 149.000, waardoor het resultaat na bestemming € 279.000 nadelig is. Dit bedrag wordt extra onttrokken uit de "bestemmingsreserve 5% begrote lasten", die daardoor eind 2017 nog € 201.000 bedraagt. Dit is lager dan 5% van de begrote lasten 2017, waardoor het bestuur voorstelt om, buiten deze jaarrekening om, deze reserve aan te zuiveren door in 2019 een extra bijdrage van deelnemende gemeenten te vragen van € 325.000.

Het GBT onderzoekt haar eigen risico's op systematische wijze en bepaalt op grond daarvan het benodigde weerstandvermogen. Ze geeft aan dat de verhouding tussen beide een ratio van 1 zou moeten zijn. Dat zou betekenen dat het weerstandsvermogen gelijk aan de risico's, € 1,2 mln. zou moeten zijn.

Tot dusverre hebben gemeenten, ook Hengelo, het standpunt, dat we ons aandeel in de risico's bij de GR moeten meenemen in de eigen gemeentelijke risicoanalyse en hiervoor geen vermogen moeten oppotten bij samenwerkingspartners. Daarom hebben we negatief geadviseerd op de wens van het GBT om het eigen vrije vermogen op het niveau van het benodigd weerstandsvermogen te brengen of op 7% van het begrotingstotaal. Dit werd breed gedragen, waardoor het uitgangspunt van 5% van het begrotingstotaal opnieuw als lijn aangenomen.

De risico's op grond van de balanssamenstelling zijn zeer beperkt. Er is een beperkte solvabiliteit van 4%, maar dat is het logische gevolg van de beperking van de reservepositie. De financieringsstructuur is eenvoudig en gezond. Er zijn geen geldleningen en geen voorzieningen, waardoor de schuldpositie bijna uitsluitend bestaat uit schulden aan de deelnemende gemeenten. De structurele exploitatieruimte daalt onder de 1%. Het GBT heeft nog beperkt mogelijkheid om structurele nadelen op te vangen. De netto schuldquote is licht negatief (lager is beter) en dus OK.

Op blz. 7 van de begroting laat het GBT in één overzicht zien hoe de kostenontwikkeling per inwoner zich ontwikkelde per jaar. Het is voor deelnemende gemeenten belangrijk om te kunnen zien dat de synergievoordelen nog steeds bestaan. Uit de grafiek blijkt, dat het optimum van de synergievoordelen in 2017 ligt met een niveau net boven de € 18 per inwoner. Hierna stijgen de kosten volgens verwachting per inwoner weer richting de € 21 in 2022. Het is mogelijk, dat autonome kosten leiden tot een kostenpiek in een aantal opeenvolgende jaren. Het is de vraag of de kosten per inwoner daarna weer onder de € 20 kunnen zakken.

Begroting 2019 en meerjarenperspectief

Belangrijke ontwikkelingen 2019-2022

Kennis/expertise is vanuit de missie het speerpunt in de kwaliteit van dienstverlening. Naast lokale belastingexpertise is kennis ook steeds meer gericht op informatieanalyse. Waar in het recente verleden een hoofdrol werd toegekend aan de digitale loketfunctie is nu het besef aan het toenemen, dat de persoonlijke benadering en dienstverlening aan de burger moet blijven bestaan. In 2019 zal de verhuizing naar een andere locatie moeten plaatsvinden.

Deze begroting is de eerste op basis van de nieuwe productenlijn in de DVO 2018. De tarieven zijn op deze nieuwe producten gebaseerd. Het aantal producten 2017 en de personele formatie 2018 zijn de basis voor het tot stand komen van de tarieven 2019.

Tot heden was groeien een uitgangspunt. Vanaf 2019 is dit geen ambitie meer.

Financiële aspecten 2019-2022 (bij de VP zelf)

De nieuwe DVO's met nieuwe producten geven een ander kostenbeeld per product en per gemeente. Voor het GBT is deze operatie kostenneutraal. Voor 2019 nemen de kosten toe als gevolg van loon- en prijscompensatie, maar ook als gevolg van autonome ontwikkelingen zoals

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

meer noodzaak tot informatiebeveiliging, tegenvallende voordelen en doorberekende kosten digitalisering "Mijn Overheid" en hogere proceskosten bezwaar en beroep.

Gemeentelijke bijdrage 2019-2022

Wij dragen € 1.658.000 bij op basis van de dienstenafname. In 2018 lag de bijdrage nog op € 1.533.000, na indexering lonen en prijzen € 1.577.000. De eerste oorzaak is te vinden in de hiervoor genoemde autonome ontwikkelingen. De tweede oorzaak is de nieuwe DVO met nieuwe producten, die een herverdelingseffect veroorzaken met voor Hengelo een negatieve impact van € 25.000. Daarnaast wordt in 2019 € 63.000 als eenmalige dotatie voor de reserve 5% begrotingstotaal in rekening gebracht en € 60.000 als voorlopig vastgesteld bedrag desintegratiekosten. Laatste is het gevolg van de afschaffing van de voorlopige aanslag afvalstoffenheffing in het kader van Diftar (bedrag staat nog ter discussie).

Suggestie voor zienswijze begroting 2019 en meerjarenperspectief

Wij zien geen aanleiding om n.a.v. de concept-stukken een zienswijze in te dienen.

G. Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Jaarstukken 2017

Het Openbaar Lichaam Crematoria is 100% aandeelhouder van Crematoria Twente BV. De BV keert inmiddels weer jaarlijks vanaf boekjaar 2016 minimaal € 375.000 uit aan het OLCT. Deze maakt ca € 12.000 aan beheerskosten, waardoor € 363.000 over blijft voor de 12 deelnemende gemeenten. Hengelo ontvangt hier ca € 55.000 van.

Het repeterend gehalte van de jaarstukken is groot. De oorzaak is, dat de jaarrekening eigenlijk alleen beïnvloed wordt door de door de BV afgedragen winst. Omdat er een voorlopige afspraak is dat de BV jaarlijks € 375.000 uitkeert, ongeacht het daadwerkelijke resultaat in de BV, zullen de opeenvolgende jaarstukken van OLCT nauwelijks van elkaar verschillen.

OLCT ziet de continuïteit van de crematoriumvoorziening als haar doelstelling en meldt dat deze doelstelling voor 2017 in gerealiseerd is.

Wij zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente. Besluitvorming binnen de werkmaatschappij Crematoria Twente BV vindt plaats door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). De bestuurders van OLCT nemen niet zelf deel aan de AVA, maar hebben deze taak overgedragen aan de Raad van Commissarissen.

De jaarstukken van de BV (niet openbaar en niet ingezonden) laten een gezonde balans zien met overwegen eigen vermogen. Op grond van de investeringen in nieuwbouw is een leningovereenkomst gesloten, waardoor het aandeel vreemd vermogen zal gaan toenemen. De verhouding blijft "gezond"; de BV heeft als norm: 30% eigen vermogen.

Belangrijke ontwikkelingen 2019-2022

Er zijn geen belangrijke ontwikkelingen gemeld. Zie ook de opmerkingen bij de jaarstukken.

Financiële aspecten 2019-2022 (bij de VP zelf)

Door de benodigde investeringen zal het geprognosticeerde resultaat uit deelneming met enkele duizenden euro's afnemen, maar na enkele jaren weer toenemen tot het oude niveau. Het dividendbeleid geeft aan dat er desondanks jaarlijks een gelijk dividend van € 375.000 wordt uitgekeerd.

Gemeentelijke bijdrage 2019-2022

De gemeente draagt niet bij in de exploitatie en ontvangt dividend.

Suggestie voor zienswijze begroting 2019 en meerjarenperspectief

Wij zien geen aanleiding om n.a.v. de concept-stukken een zienswijze in te dienen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

